

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: leto 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v soboto, dne 14. januarja 1933.

Štev. 6.

Za dvig poslovne morale

Od nekdanj je slovel ljubljanski trg po svoji solidnosti, po svoji strogi poslovni morali. Vsak konkurz je bil senzacija in le redek pojav, a tudi poravnave so bile maloštevilne in po navadi so bile v resnici vzrok nesreče. In kakor je bilo v Ljubljani, tako je bilo v vsej Sloveniji in naše trgovine so menjale lastnike, sloves firme pa je ostajal skozi generacije enako dober in enako čist. Trg, ki slovi po svoji solidnosti, ima vedno dobre kupčijske zveze, ker s takšnim trgovcem vsak rad trguje. Poslovna morala se s tem tudi dobro plačuje.

Priznati je treba, da je ostala velika večina naših slovenskih trgovcev glede poslovne morale zvesta lepim tradicijam ljubljanskega trga. Toda v zadnjem času se množijo pojavi, ki kažejo, da poslovna morala pada in sicer prav občutno. Deloma je to neveselo dejstvo posledica splošne gospodarske in finančne krize, ko si pač ljudje pomagajo na vse načine in če ne gre drugače, tudi na nekorekten način. Toda vse kaže, da je splošna stiska manj kriva padanju poslovne morale, kakor pa dejstvo, da se je ljudem silno olajšalo, da se izneverijo načelom poslovne morale. Mogli bi skoraj reči, da se je od zgoraj doli ljudi opozorilo, da predvsem mislijo na to, kako bi se izmuznili plačanju svojih obveznosti, ne pa na to, kako bi kljub krizi mogli vseeno plačati svoje dolgeve. Psihologična plat moratorija je pač za poslovno moralo vedno nevarna.

Razumljivo je sicer prizadevanje mero-dajnih krogov, da v času splošnega pomanjkanja denarja skušajo obvarovati ljudi pred polomom. Tudi je treba priznati, da je bila tendenca vsega prizadevanja, da se obvarujejo predvsem oni, ki so brez krivde, le vsled sile razmer zašli v težavo. Toda pri tem se je storila ta usodna napaka, da se ni prav nič mislilo na one poštene in sposobne ljudi, ki morajo brez krivde in na škodo gospodarstva postati žrtve v tej ali oni obliki dejansko uvede-nih moratorijev. Vsa pomožna akcija ni bila do konca in do vseh zadnjih posledic pre-mišljena in zato se ni mislilo na to, kaj mora nastati, če nakrat prenehajo vsi plačevati svoje dolgeve.

Vse izdane odredbe so bile samo eno-stranske, ker so se ozirale le na težaven položaj dolžnika in bile zato ugodne le zanj. Na upnika pa se ni mislilo in zato je bila vsaka odredba zanj v škodo. Tako n. pr. je bilo mnogo denarnih zavodov, ki niso potrebovali nobene posebne zaščite, čim več pa je bilo denarnih zavodov zaščitenih, tem težji je postal položaj za vse druge, tem več jih je bilo, ki so nakrat tudi sami potrebovali posebnih zaščit. V gospodarstvu je pač vedno tako, da se vsaka enostranska odredba kaznuje in tako tudi sedaj vse te enostranske zaščitne uredbe niso katastrofe omejile in ustavile, temveč sprožile še nove težave.

Izhod iz tega stanja je samo eden. Začetki treba delati na to, da ne bo mogla zaščita manj sposobnih v nobenem oziru škodovati sposobnejšim. Treba misliti na one, ki so ostali zvesti principom poslovne morale in jih za to zvestobo honorirati. Če se je preje storila ta napaka, da se je ljudem skoraj sugeriralo, da je vseeno, če so še nadalje na principu stroge poslovne morale ali ne, se jim mora sedaj sugerirati, da se še vedno poslovna morala najbolje izplača. Prav, treba je rešiti ljudi pred nezaključenim polomom, toda to je storiti na takšen način, da se bodo ti zavedali, da so kmaj in le po sreči ušli katastrofi, da pa jih ta prihodnjica neizogibno zadene. Ostati jim mora nekaj strahu v ko-steh, da bodo napeli vse sile, da nikdar več ne zaidejo v težave. Če so v ta namen potrebne tudi posebne sankcije, potem jih je treba brez vsake sentimentalnosti tudi izvesti.

Predvsem pa se sme pomagati le ljudem, ki so brez krivde, le vsled najhujših posledic krize zašli v težave. Kdor pa špekulira na zaščitne odredbe, kdor po lastni

krivdi zabrede v težave, ta pa nima nobene pravice, da zahteva za sebe olajšave. Nasprotno, ta mora občutiti posledice svojega nesolidnega početja. Tu bi bila vsaka obzirnost napačna, ker bi pomenila le poziv k nesolidnosti, k preziru zahtev stroge poslovne morale. Kdor zlorablja zaščitne odredbe v to, da na škodo svojega dobavitelja bogati sebe, ta bi moral biti občutno kaznovan, da bi tudi vsi, ki imajo skominje po takšnem obogatitju, spoznali, da se takšno bogatenje ne izplača.

Brez poslovne morale ni dobre trgovine, ni zdravega gospodarstva, zato je skrb za dvig poslovne morale ena prvih nalog, ki

Druga petletka se je zateknila

Stalin napoveduje, da bo tempo druge petletke slabotnejši

Stari zakoni in stara pravila so se zopet enkrat izkazala za pravilna. Ni mogoče postaviti sveta na glavo in tudi boljševiske metode največje brezobzirnosti ne pomagajo, če ni naravnih pogojev za kakšno sivar. Brez ozira na vse stanje v Rusiji, na zaostalost dežele in prebivalstva, so dekretirali boljševiski generali, da mora ogromna Rusija skoraj čez noč postati industrijska velesila, ki bo še prekosila Ameriko. Dekretirali so v ta namen tako zvano pjaliljetko, to je petletni gradbeni načrt, v katerem mora biti do temelja spremenjeno vse rusko narodno gospodarstvo. Pa ker jim to še ni bilo zadosti, so določili, da mora biti ta načrt popolnoma izveden že v štirih letih. Da bi se to zgodilo, so z grandiozno reklamo in režijo, v kateri so boljševiski mojstri, skušali dvigniti entuzijazem množic in jih prepričati, da je le v njihovo korist, če štiri leta prenašajo tudi največjo revščino, a bodo zato po štirih letih doživeli paradiz na zemlji. Kajti v teh štirih letih bo imela Rusija vse, kar si le more želeli. Žita v izobilju in vseh kmetijskih pridelkov, da bo vse sito, tekstilne industrije, da bo vse dovolj oblečeno, mogočne elektrarne, da bo v vsaki hiši električna luč, povsod motorje, da se bo delo s traktorji in stroji opravljalo zlahka. Skratka, popolen paradiz na zemlji. Ustanovljene so bile posebne udarne brigade delavcev, ki naj bi izvršile več, kakor pa je določal petletni načrt in ki naj bi bili s svojim delom vzor za vse druge. Da bi ta vzor še bolj držal, so dali tem delavcem več hrane, več plače in več vseh drugih dobrot, ker so tudi boljševiski vedeli, da je v teh materijalnih stvareh boljša propaganda, kakor pa v njih teorijah.

In po vsej Rusiji je zašumelo od petletke, po deželi pa je šla revščina, kakor že dolgo ne. Kajti žito, les, lan, petrolej in sploh vse, kar je bilo mogoče, je moralo iz Rusije, da so dobili sovjeti denar za stroje. Za brezenje so prodajali sovjeti rusko blago, samo da so dobili potrebne valute, doma pa je primanjkovalo blaga na vseh koncih in krajih.

Stalinov govor

Na seji Osrednjega izpolnitelne odbora (Izpolkom) je imel Stalin govor o petletki ter o smernicah nove petletke. Naznanil je, da se bo odsej izvajala petletka v počasnejšem tempu, ker je pač nemogoče, da bi bil katerikoli narod kar neprestano navdušen. Ta počasnejši tempo pa je sedaj mogoč tudi zato, ker je sedaj sovjetska Rusija docela obožena. To naj si zapomnijo zlasti ti, ki tako radi sanjarijo o sovjetski miroljubnosti. Koncem svojega govora je seveda Stalin zajahal še revolucionarnega konjčka in izjavil, da bo sovjetska vlada zatražila vse protirevolucionarneje. Med drugim je dejal Stalin:

Mogli bi denar, ki smo ga potrošili za stroje in orožje, porabiti tudi za nakup življenskih potrebščin. Če bi pa to storili, bi bili danes v istem položaju, kakor je Kitajska, ki se ne more braniti pred japonskim napadom. Ne vemo, kdaj pride vojna in zato smo morali čas do nove voj-

jo je treba izvesti z vso temeljitostjo. Kar je v korist poslovnih moral, to mora doživeti vso podporo oblasti, kar pa je njej v škodo, to je treba brezobzirno zatreči. Najmanj pa se sme olajševati ljudem, da se lahko izmuznejo principom poslovne morale, kar pa se danes žal dogaja. Zato treba vse zaščitne odredbe izpopolniti v tej smeri, da bo pomagano ljudem, obenem pa zlasti onemu, ki tudi v sedanjih težkih časih visoko dvigajo prapor poslovne morale. Začetek gospodarskega ozdravljenja more iziti samo od teh ljudi, zato je tudi treba, da bo vsaka odredba, vsaka zaščita služila v prvi vrsti dvigu poslovne morale.

Ker pa se sovjetski generali niso zadovoljili s paradizem na zemlji, temveč so hoteli, da bo ta paradiz komunističen, so istočasno hoteli tudi socializirati vas ter uničiti kulake, to je kmečke posestnike. Ustanovili so kolhoze (kolektivna gospodarstva, skupne kmetije) in komunistična veleposestva. Posledica tega koraka je bila za sovjetsko kmetijstvo katastrofalna, kajti vsa produkcija je nazadovala in čeprav je bilo več zemlje zasejane ko prej. Toda kmet ni hotel obdelovati zemlje za druge, kajti samo v individualizmu, ne pa v kolektivizmu, je podnet za delo.

Štiri leta so sovjeti trdili in oznanjali veselje, ki pride po prvi petletki, ko pa je ta minila, se je izkazalo, da je dežela prav za prav tam, kjer je bila pred štirimi leti. Je sicer nekaj novih velikih fabrik, tudi Dnjeprostroj je deloma že v obratu, tudi nova mesta so nastala, a revščina ljudstva je ostala v glavnem ista, kakor je bila. In ljudje so začeli izgubljati vero v boljševiske čudeže in hoteli so petletko, od katere bi oni kaj imeli, da bi imeli več za jesti in več za obleči in boljše stanovanjske prilike.

Razočaranje po petletki pa je bilo tem težje, ker se je izkazalo, da se je dosegel le majhen del tega, kar je petletka predpisovala. Res je bilo sedaj v Rusiji na tisoče in tisoče traktorjev, toda velik del je ležal že kot staro železo na poljih. Boljševiki so sicer hoteli naprtiti krivdo za vse te neuspehe na protirevolucionarje in brezvestne uradnike in v ta namen uprizorili velike in senzacionalne procese, a resnica je vseeno prodrla na dan. In ta resnica je govorila, da čez noč ni mogoče iz agrarne države napraviti industrijsko, da v ta namen niso potrebni le stroji, temveč tudi ljudje, ki se razumejo na te stroje in da zato tudi ni mogoče v Rusiji napraviti v štirih letih razvoja, za katerega so rabile naprednejše dežele cela desetletja.

Morala bi se začeti že nova petletka in že so se pregoreči boljševiski listi zagnali v novo agitacijo, ko je nakrat zatrobil Stalin k umiku.

ne izkoristiti v polni meri. Stalin je nato izjavil, da je danes sovjetska Rusija dovolj obožena in zato ni potrebno, da bi se v novi petletki ohranili stari tempo. Vstavljenje v obrat in vodstvo novih kompliciranih strojev zahteva časa. Patosa in entuzijazma je bilo dovolj. Sedaj je potrebno, da se poboljša kvaliteta, da se utrdi disciplina delavcev in da se produkcija poceni. Če se je v prvi petletki doseglo povprečno 25 odstotno povečanje produkcije, zadostuje, če znaša to povečanje v drugi petletki 13 do 14 odstotkov.

Nato je govoril Stalin o uspehih, ki so bili doseženi v prvi petletki. Pri tem se je povzpel do drzne trditve, da je sedaj v Rusiji pavperizem ubit. (A samo v Moskvi je 70.000 otrok na cesti.) Stalin priznava, da se sovjetska veleposestva še ne rentirajo in da tudi ni pričakovati, da bi se kmalu rentirala, ali v par letih se bodo prav gotovo. Po besedah Stalina so v Ru-

siji delavci že davno pozabili, kaj je to brezposelnost; a kmalu na to priznava, da še niso mogli delavca in kmeta popolnoma zasigurati z vsem potrebnim. Tem bolj v črnih barvah pa je slikal Stalin razmere v nekomunističnih državah, ki da so izročene popolnoma brezupni revščini.

Glede sovjetske valute je dejal Stalin: »Ekonomisti kapitalističnih dežel izjavljajo, da bi bilo predvsem treba sanirati našo valuto, ker da je brez vsake vrednosti. Ti časti vredni narodni gospodarji razumejo o politični ekonomiji toliko, je nadaljeval Stalin, kakor razume Canterburyški nadškof o protiverski propagandi. Sovjetska valuta se ne opira le na zlato, temveč tudi na mogočne zaloge blaga, ki so v rokah države in ki jih stavi po trdnih cenah v promet.

Nakonec svojega govora je Stalin govoril o protirevolucionarjih in prišel k njim tudi trockiste. Dejal je, da se jih ne boje, vendar pa morajo biti oprezni na nje, da bodo mogli z njimi obračunati brez velikih žrtev. S konstatacijo, da je ves kapitalistični sistem na smrt bolan in da se mora umakniti višjemu socialistično sovjetskemu sistemu, je Stalin zaključil svoj govor.

Druga petletka se je torej zateknila in tudi v sovjetski Rusiji ne bodo zrasla drevesa do nebes.

Smernice poljske gospodarske politike

Na eni zadnjih sej poljskega senata je imel ministrski predsednik Prystor zelo zanimiv govor o stanju poljskega gospodarstva in o smernicah poljske gospodarske politike. Predsednik je najprej povdaril, da je napačno pričakovati, da bi mogla biti Poljska oaza blagostanja v času, ko ves svet ječi od silne gospodarske krize. Tudi Poljsko je zadela gospodarska kriza in na enak način ko vse druge dežele. Niso pa bile posledice krize v Poljski niti primeroma tako katastrofalne, ko v mnogih drugih državah. Kljub mednarodni depresiji, kljub neugodnemu vplivu gospodarskega razvoja sosednih držav, je mogla Poljska odlično obvarovati svoj gospodarski aparat pred dezorganizacijo. To se je zgodilo po zaslugi vlade, ki se je vedno zavedala, da je glavni pogoj ugodnega gospodarskega razvoja države v čvrsti valuti in v uravnovešenem proračunu. Eno in drugo se je posrečilo Poljski ohraniti, ne da bi ji bilo pri tem posegati po izrednih deviznih ali sličnih odredbah.

Kar se tiče stanja poljskega kmetijstva, je dejal ministrski predsednik, da ni računati z ozirom na neugodne razmere na mednarodnem trgu s porastkom cen kmetijskih pridelkov. Zato je v sedanjem času edina pod za ohranitev prejšnje rentabilnosti kmetijstva v zmanjšanju proizvodnih stroškov. Poljska vlada se bo na vse načine prizadevala, da se režijski stroški kmetijstva čim bolj znižajo. Že sedaj so s pomočjo vlade zelo znižane cene za umetna gnojila. Prav tako je padla cena za kalijeve soli in proizvode iz državnih fabrik za spirit. Poleg tega skuša vlada poceniti kmetijski kredit, kar je največjega pomena z ozirom na splošno redukcijo režijskih stroškov. Režijo v kmetijstvu bo znatno pocenilo tudi znižanje cen za industrijske izdelke, kar se bo zgodilo v najkrajšem času. Tudi v tem pogledu razvija vlada veliko delavnost. Kartelirana poljska industrija je že pokazala veliko pripravljenost, da izvede dalekosežno redukcijo sedanjih cen.

Poljska vlada bo še nadalje gledala na to, da se ohrani v poljskem gospodarskem življenju ozračje sigurnosti in zaupanja in da se odpravijo vsi nezdravi pojavi, ki ovirajo gospodarsko delavnost. Zlasti pa je treba gledati na to, da se izravnajo cene kmetijskih in industrijskih izdelkov. Pa tudi sporazumu med dolžniki in upniki je treba posvetiti vso pažnjo. Močni živci in mir so glavni pogoj za uspešen boj proti gospodarski krizi.

† Ludvik Gerkman ml.

V najlepši dobi 32. let je po kratki in mučni bolezni umrl v Ljubljani trgovec Ludvik Gerkman. Vse, ki so poznali simpatičnega mladega trgovca, je vest o njegovi smrti, globoko pretresla.

Bodi ohranjen mlademu trgovcu blag spomin! Teško prizadeti in ugledni rodbini Gerkmanovi pa naše globoko sožalje! Pogreb blagega pokojnika bo v nedeljo ob pol treh popoldne iz mrtvaške veže Stara pot 2 na pokopališče pri Sv. Križu.

Zunanja trgovina

Popust za prevoz naših vin skozi Avstrijo. Avstrijske železnice so dovolile popust za tranzitni prevoz naših vin po avstrijskih železnicah in sicer 30% za tranzit v Švico in Nemčijo in 43% za tranzit v Nizozemsko, Belgijo, Luksemburg in Francijo.

Naš klirinški dogovor s Švico je podaljšán do 10. marca z enomesečno odpovedno dobo. Tudi je bil dopolnjen klirinški sporazum in se bodo izplačala v Jugoslaviji vršila po tečaju švic. franka, ki ga določa naša Narodna banka.

Med zastopniki Poljske uvozne centrale in jugoslovanskimi tvrdkami se vodijo pogajanja za sklenitev zasebnih kompenzacijskih pogodb.

Jabolki smo izvozili v času od 21. do 31. decembra: 5 vagonov v Nemčijo, 3 v Grško, 2 v Avstrijo, 2 v Češkoslovaško in en vagon v Italijo.

Trgovina s pijavkami je zelo razvita v Vinkovcih in Vel. Bečkereku. Kmetje jih love na ta način, da stopajo bosí v močvirje, nakar se vsesajo na noge pijavke. Lani so plačevali kilogram pijavk (200 do 300 pijavk) po 7 dinarjev, letos pa jim je cena poskočila na 200 Din. Pijavke večinoma izvažajo v Francijo in Anglijo in sicer žive v vrečicah po 2 do 3 kile. Glavni izvoznik je d. d. Planta v Vel. Bečkereku.

Aktivna trgovinska bilanca Poljske. V letu 1932 je izvozila Poljska 13,5 milijonov ton blaga v vrednosti 1083 milijonov zlotov. Uvozila pa je 17 milijonov ton blaga v vrednosti 861 milijonov zlotov. Trgovinska bilanca Poljske je torej bila v preteklem letu aktivna za 222 milijonov zlotov.

Sovjetska Rusija je uvozila v prvih 11 mesecih lanskega leta blaga za 647,8 milijonov rubljev (v istem času predlani za 1019,6 milijonov), izvozila pa je za 511,1 (745,5) milijonov rubljev. Najbolj je bila pri sovjetski zunanji trgovini udeležena Nemčija in sicer pri uvozu s 47%, pri izvozu pa z 22%.

Na italijanskem lesnem trgu so se pretekli teden plačevale prima slavonske bukovke deske po 490 do 530 lir, slavonske prima hrastove deske po 680 do 800 lir, sekunda po 560 do 620 lir.

Denarstva

Češkoslovaške hranilnice izkazujejo kljub slabi gospodarski situaciji prirastek vlog v višini 200 do 300 milijonov Kč.

Lloyds Bank je dosegla v letu 1932 čisti dobiček v višini 1,55 milijonov funtov in bo izplačala za leto 1932 12 odstotno dividendo. Leta 1931 je znašal njen dobiček 1,93 milijonov funtov, dividendo pa je izplačala v višini 13,5 odstotkov.

Britanske trgovske zbornice so se izjavile proti stabilizaciji funta na zlati podlagi.

Sovjetska vlada je sklenila, da dovoli za tuje vlagatelje nekatere olajšave. Tako bodo mogli v bodoče vlagati tuji pri ruski Državni banki denar v domači in tuji valuti na tekoči račun, na knjižice ali na čeke. Te vloge se bodo obrestovale s 7%. Na ta način vloženi denar morejo tuji tudi izvoziti iz Rusije, ne pa denarja, ki so ga zaslužili v Rusiji.

Sovjetska trgovinska politika in Evropa

Anglija in sovjeti.

Anglija je udeležena na sovjetskem izvozu s 30 odstotki. Načelno je sicer proti trgovini s sovjeti, toda praktično to načelo ne velja. Pa tudi odpoved trgovinske pogodbe z Rusijo ni pretrgala trgovskih stikov, dasi je škodovala angleški trgovini s sovjeti. Mnenja so deljena in med različnimi organizacijami se vodi oster boj zaradi politike do sovjetov. Anglež je dostopen bolj čustvenim argumentom in moralna igra v angleški politiki veliko vlogo; zato se je angleški narod močno zgražal nad postopanjem sovjetov proti cerkvam, dočim je takrat vsa ostala Evropa molčala. Kljub vsemu temu so trgovinski odnosi s sovjetsko Rusijo zelo živahni, kar dokazuje visoka odstotna številka angleške udeležbe na sovjetskem izvozu. Največji očitak in tudi edini, ki ga Francija, Belgija in celo Anglija očitajo sovjetski trgovini, je samo ta, da sovjeti v te dežele več prodajajo kot pa kupijo od njih.

Danska za sovjete in proti USA.

Danska participira na sovjetskem izvozu z 2%. Njeni interesi so skoraj identični z interesi sovjetske Rusije z ozirom na angleške preferencialne carine. Danška podpira sovjetski nakup z vladnimi garancijskimi krediti, danški veleposelniki celo agitirajo za bojkot proti angleškim produktom. Danška za sedaj najmanj občuti svetovno krizo. Nevarnost ji ne prihaja iz Moskve, nego iz USA. Dansko društvo, nazvano »društvo dvajsetih stoletij«, predstavlja 500 največjih veleposelnikov, katerim je cilj bojkot ameriških, ne sovjetskih produktov. Njihova teza je izražena v proglasu, ki je bil razširjen med prebivalstvom: trgovinska politika, ki jo vodijo Severne ameriške združene države proti nam, je taka, da nam ni treba imeti nobenega obzira do Amerike. Ta oglas navaja tudi, da je Amerika kupila na Danskem blaga saso za 4.680.000 dol, med tem ko je Danška kupila ameriškega blaga za približno 62.140.000 dolarjev. Na Danskem ni niti sledu o kaki protisovjetski akciji.

Norveška že čuti posledice sovjetske ekspanzije.

Norveška sodeluje na sovjetskem izvozu z 1 odstotkom, prodaja pa v Rusijo trikrat toliko. Norveška pospešuje to prodajo isto tako kakor druge države z vladnimi garancijskimi krediti. Vladni žitni monopol se bori proti vsem producentom žita. Norveška občuti finančno pronicanje tujeja kapitala in je radi tega celo vrgla vlado, ki se ni dovolj upirala temu prodiranju. Norveška ni lani prvič po petdesetih letih poslala svoje ribiške flote na lov na kite; ta ribiška flota sestoji iz 30 velikih »plavajočih« tovarn s 166 čolni in 10.000 ljudmi.

L. 1929. je bil lov na kite v antarktiki tako obilen, da se je produkcija olja povišala za 100 odstotkov v primeri s produkcijo v l. 1922. Norvežani so smatrali, da je kitovega olja preveč, ne tako Sovjeti, ki to olje mnogo uporabljajo in ki se hočejo z njim dobro založiti. Norvežani trdijo, da je preveč lesa, Rusi trdijo nasprotno in so v dokaz svoje trditve posekali 109.000 milijonov m³ lesa, kar odgovarja trikratni lesni produkciji severoameriške unije. Žita je preveč, pravi zapad, celo zažigajo ga, da obdrži svojo ceno. Rusi zopet nasprotno mislijo, in nameravajo pridelati še več žita, samo da bodo mogli konkurirati na svetovnih tržiščih. Namen sovjetov namreč je, da se najprej osamosvoje na vseh poljih, obenem pa delajo na to, kako bi kasneje pridobivali toliko blaga, da bi z njim preplavili svet in postali brezkonkurenčni. Tako so sovjeti naročili nekoliko ladij za lov na kite, a ne bo dolgo, pa se bodo norveški ribiči pritoževali nad sovjetsko konkurenco. To je prav tako, kakor so že prej storili Angliji. Rusi so namreč kupili mnogo pletilnih strojev v Manchestru. An-

gleška strojna industrija je zadovoljno gledala dobro kupčijo; ali kmalu za tem se je trgovina že pritoževala nad sovjetsko konkurenco v tkaninah.

Sovjetska konkurenca na Švedskem.

Na Švedskem se dogaja dobesedno isto. Tovarnarji strojev za žage so prodajali stroje sovjetom, danes se nad sovjetsko lesno konkurenco pritožujejo lastniki žag. Rusi, ki sedaj kupujejo ladje za lov na kite, hočejo tudi ribariti. Pred vojno so ribarili na Korejski obali in ob mestu Murmansk — v zalivu Kola — sedaj se pripravljajo na ribolov v vzhodnoazijskih vodah. Sovjeti pa se na lov na kite že pripravljajo, a že je na Norveškem dve tretjini delavcev brezposelnih, večina fabrik pa zaprti radi letošnje obustave ribolova.

Kljub temu obupnemu stanju številni voditelji norveških strank trdno upajo, da bo nesovjetski svet zbral svoje sile in napadel sovjetsko Unijo, predno se bo komunizem mogel konsolidirati. Ob tej priliki naj omenim, da je norveški delavec najboljše plačan delavec v Evropi, ker je tudi najbolj organiziran. Ko so delodajalci predlansko leto v aprilu predložili znižanje plač za 15 odstotkov, so delavske strokovne organizacije odgovorile z zahtevo povišanja plač za 10 odstotkov in znižanja delovnega časa od 8 na 7 ur. Prišlo je do ustavitve mnogih podjetij. Izgube v prvih dveh mesecih so bile cenjene na 9 mil. dolarjev za neplačane prejemke, industrija sama pa je imela za 32 milij. dol. škode. Blagajne strokovnih organizacij so izplačale 6 mil. dol. brezposelnim. Kljub temu nima norveški parlament niti enega komunističnega poslanca. Norveška je namreč v sistemu državnih monopolov ena prvih držav v Evropi in se more njen monopolisti sistem skoraj primerjati s sistemom sov-

jetske Rusije. Štirje za Norveško važni predmeti so monopolisti predmeti, ki so pod strogo kontrolo države in sicer: žito, moka, vino in slaniki. Državni monopolisti sistem zahteva, da se morajo vse fabrične marke raznih vrst moke zamenjati z markami državnega monopola. S to odredbo so bili ameriški mlinarji precej udarjeni, kajti oni so pri ponudbi svoje moke trošili mnogo denarja za reklamo.

Norveškemu primeru sistema državnega monopola sledijo tudi druge države, kot n. pr. Švedska. Cilj temu sistemu je stroga državna kontrola nad tujim uvozom monopoliziranih predmetov. Norvežani so sicer v glavnem zadovoljni s tem sistemom, dasi se konzumenti pritožujejo nad cenami, ki bi bile v prostem prometu nižje.

Brzjavni:
Krispercoloniale Ljubljana
Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik:
Josip Verlič

Veletrgovina kolonialne robe. Velepražarna kave. Mlini za dišave

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 33

Zaloga spirita, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode

Točna postržba — Ceniki na razpologo
Ustanovljeno leta 1840

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posebno priložilo Trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenco spremenljiva, promet Din 1.438.053,81.

Tekoči borzni teden je zaključil v primeri s prošlim tednom (653.000 Din) z znatnejšim deviznim prometom. Porast znaša preko 785.000 Din, tedaj več ko dvakratni skupni promet v minulnem tednu.

Iz sledečih prometnih podatkov za poedine borzne dneve:

Dne 9. januarja 1933	Din 124.895,45	London.
Dne 10. januarja 1933	Din 199.592,59	Bruselj.
Dne 11. januarja 1933	Din 350.344,72	London.
Dne 12. januarja 1933	Din 249.396,15	Wien.
Dne 13. januarja 1933	Din 513.824,90	Wien.

je razvidno, da je bil dosežen na ponedeljkovem borznem sestanku najmanjši, na večeršnjem pa največji dnevni devizni promet in so v splošnem prevladovali zaključki v devizah Wien, London ter le deloma Bruselj.

Narodna banka je to pot dala skupno za 201.000 dinarjev deviz na razpologo in sicer največ Curiha (za 90.000 Din), dokaj manjše pa Londona (za 58.000 Din) in Newyorka (za 53.000 Din).

V privatnem blagu pa tvori gros zaključkov deviza Wien (270.000 Din) prištevši k temu še klirinški promet v iznosu 283.000 dinarjev), dalje London, katerega je bilo samo vsled privatne ponudbe zaključnega za 365.000 dinarjev in končno Bruselj, čigar promet (163.000 Din) predstavlja zgolj privatno blago. Iz primerjanja v poedinih devizah tekom tega tedna doseženega skupnega prometa napram zadnjemu tednu (številke v oklepajih) je razviden znaten splošen porast (vse v tisočih dinarjev): Bruselj 163 (7), Curih 90

(61), London 423 (62), Newyork 76 (44), Pariz 15 (9) in Wien 553 (288). Edini Berlin 36 (103) je nekoliko nazadoval, prav tako za malenkost Trst 3 (5), medtem ko se je promet dinarske devize v privatnem kliringu — 79 (67) — povečal za 12.000 dinarjev.

Devizna tečajnica kaže na splošno porast tečajev večine deviz, ki se na naši borzi najbolj trgujejo. Razen Curiha, ki je skozi vse borzne dneve tega tedna notiral brez izprememb in Prage, ker je večeraj beležila ob ponedeljkovem tečaju, so popustili tečaji Amsterdama za 1,11 točke in Berlina za 0,83 točke, kakor prikazuje spodnja tečajna tabela:

	9. januarja 1933.	13. januarja 1933.
	najnižji	najvišji
Amsterdam	2314,01	2325,37
Berlin	1365,69	1376,49
Bruselj	797,46	801,40
Curih	1108,35	1113,85
London	192,14	193,74
New York	5734,64	5762,90
Pariz	224,68	225,80
Praga	170,45	171,31
Trst	294,24	296,64

Klirinški tečaji za avstrijske šilinge so bili 11. t. m. Din 9,10, 12. in 13. t. m. pa od Din 8,50 do Din 9,--.

Dunaj in Budimpešta nista beležila, notič ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče

Tendenco nespremenjeno mlačna, brez zaključkov.

V znamenju nadaljujoče se »baisse« je beležila vojna škoda tudi na vseh borznih sestankih tekočega tedna in oslabila svoj denarni tečaj od ponedeljka na petek za celih 23 točk! Nuden pa je bil ta efekt

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

še 11. t. m. po 227 dinarjev in včeraj po 211 dinarjev, torej za celih 16 točk nižje v razdobju kmaj par dni.

Investicijsko posojilo je sicer notiralo z menjajočo se tendenco zlasti v ponudbi, toda v glavnem obdržalo svoj denarni tečaj (Din 44—) od torika dalje, dočim je bilo v ponedeljek nudeno za ta papir 45 dinarjev. Notica v službeni tečajnici od 10. t. m. je pogrešna, ker se mora pravilno glasiti Din 44— za povpraševanje in Din 45— za ponudbo.

Tudi Blairova posojila so tekom tega tedna utrpela znatne tečajne padce. Tako je oslabela denarna notica 8 % Blaira za tri in pol točke, blagovna (od torika na četrtrek) za dve točki, a 7 % Blair za 3-75 poena v povpraševanju in za štiri poene v ponudbi (včeraj brez blagovne notice!).

Na torkovem borznem sestanku je bila nudena delnica Narodne banke po Din 3.500, ker pa povpraševanja ni bilo, tudi do zaključka ni prišlo.

Izmed industrijskih papirjev je beležila od 10. t. m. naprej Trboveljska premogokopna družba, in sicer Din 175— za blago. Notic v ostalih efektih tokrat ni bilo.

Lesno tržišče

Tendence se slabša.

Veliko je zanimanje za deske smrekajelka, kakor tudi za bukove testone. Nobenega interesa pa ni za gorivo drvo. Tekom zadnjih dni je bilo na tukašnji borzi prodano 11 vagonov testonov.

V nasprotju z minulimi leti, je bilo pričetkom te zime (zlasti v decembru) živahno povpraševanje po različnem lesu. To dejstvo pa je pripisati predvsem bojzani italijanskih trgovcev samih, da bo povišala Italija carino na uvozni les, in sicer kakor se je pričakovalo že s 1. januarjem 1933. Kot pa se je sedaj izkazalo, je bila ta bojazen neupravičena in so govorice o novem povišanju carine brez podlage. Zato pa so povpraševanja po novem letu padla, izvemši za gori omenjene vrste lesa.

Dobava prodaja

Direkcija državnih železnic, strojni oddelek v Ljubljani sprejema do 17. januarja t. l. ponudbe glede dobave 100 kg hektografske mase; do 23. januarja t. l. pa glede dobave 800 zvitkov brzinerihnihih trakov in 300 zvitkov impregniranih trakov. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku).

Direkcija državnih železnic Subotica sprejema do 16. januarja t. l. ponudbe glede dobave 67.350 kg portland cementa.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 25. januarja t. l. ponudbe glede dobave 50 kg grafitnega tesnila in 70 kg šivalnih jermenov.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi

in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72

Obiščite automatični bulet DAJ-DAM

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 24. januarja t. l. ponudbe glede dobave 30.000 kg moko, 600 kg kave, 600 kg cikorije, 3000 kg riža, 1500 kg masti, 2000 kg koruznega zdroba, 1600 kg terpeninovega mila, 1200 kg bučnega olja in 800 kg ječmenove kave; do 25. januarja t. l. pa glede dobave 3000 kg bencina. — (Oglasi in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Tržna poročila

ZAGREBSKI TEDENSKI SEJEM.

Zadnji tedenski sejem je bil v vsakem pogledu živahnejši od prejšnjega in tudi založen je bil bolje.

Dogon živine je bil ta: 98 bikov, 693 krav, 197 junic, 203 volov, 72 jancev, 161

telet, 256 konj in žrebet, 442 svinj in 87 pujskov.

Cene so bile te: biki od 3-25 do 3-50, krave za klanje od 2-50—3, za klobase od 1-50 do 1-70, voli I. vrste od 4 do 4-50, II. od 3-50 do 3-75, junci od 3-50 do 4—, špeharice od 8-50 do 9-50, nepitane od 6-50 — 7-25 Din za kg žive teže. Žrebeta po 300 do 400 Din, konji po 800 — 2000 par. Teleta zaklana po 7—8, živa po 4 do 6. Sremške zaklane svinje po 10-50 do 11 Din.

Detelje je bilo 86 voz in se je prodajala po 60 — 90, otava (13 voz) po 60 — 85, seno (167 voz) po 50—70, slama za steljo (9 voz) po 45—60 Din za 100 kg.

Drva (37 voz) so bila po 100 — 110.

DUNAJSKI SVINJSKI TRG.

Na torkov sejem dne 10. t. m. je bilo postavljenih 8991 svinj in sicer 4680 pršutarjev in 4311 špeharjev, od teh je bilo iz Jugoslavije 116 pršutarjev in 2589 špeharjev. Cene so bile te: špeharji najboljši od 1-47 do 1-50, I. vrste po 1-40 do 1-45, II. po 1-37 do 1-39, pršutarji pa najboljši 1-75 do 1-80, drugi po 1-35 do 1-60, kmetski po 1-25 do 1-40, najboljši po 1-45 do 1-47 šilingov za kg žive teže. Špeharji so se podražili za 5—7 grošev, pršutarji pa za 5 do 8 grošev.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota, dne 14. januarja: Voda. Izven. Znižane cene.

Nedelja, dne 15. januarja ob 15. uri: Sree igračk. Izven. Mladinska predstava. Znatno znižane cene. — Ob 20. uri: Milijon težav. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, dne 16. januarja: Zaprt.

OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, dne 14. januarja: Pri belem konjičku. Izven.

Nedelja, dne 15. januarja ob 15. uri: Manon. Izven. Znižane cene. — Ob 20. uri: Nižava. Znižane cene.

Ponedeljek, dne 16. januarja: Zaprt.

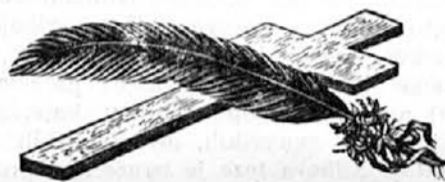
MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, dne 14. januarja. Zaprt. (Gostovanje v Murski Soboti.)

Nedelja, dne 15. januarja ob 15. uri: Zemlja smehljaja. Znižane cene. — Ob 20. uri: Pri belem konjičku.

Ponedeljek, dne 16. januarja: Zaprt.

Torek, dne 17. januarja: Nevihta. Red C. Znižane cene.

Mestni pogrebni zavod
Ljubljana.

Globoko užalošeni naznanjamo, da je naš srčno ljubljani soprog, sin, brat, stric, svak in zet, gospod

Ludvik Gerkman ml.

sin trgovca in posestnika

v petek 13. januarja po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo 15. januarja ob pol 3 popoldne iz mrtvaške veže Stara pot št. 2 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. januarja 1933.

Fini Gerkman roj. Petriček,
soproga.

Franjo Gerkman,
brat.

Ludvik in Marija Gerkman,
starši.

Lina Gerkman roj. Japelj,
svakinja.

Marija Erjavec roj. Gerkman,
sestra.

Franc Erjavec,
svak.

In vsi ostali sorodniki.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani

VELETRGOVINA A. ŠARABON V LJUBLJANI

prporoča špecerijsko blago, več vrst žganja, moko ter

deželne pridelke, kakor tudi raznovrstno rudniško vodo

Lastna pražarna za kavo in mlini

za dišave z električnim obratom

Telefon št. 2666 Ceniki na razpolago!

ANTON FUCHS

kleparska delavnica

Gospodsvetska cesta št. 16, „Pri Levu“

izvršuje vsa kleparska in lesocementna dela pri novih zgradbah, kakor tudi pri starih, najsolidneje, po zmernih cenah

„KVERTA“ LJUBLJANA

Trboveljski 2, Vojkoviški 1

TVORNICNA KVERTA IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Ure, zlatnina, optični predmeti

L. VILHAR

urar
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 36

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23

Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.